

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

Lišč slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

NI. 87. — STEV. 87.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 14, 1934. — SOBOTA, 14. APRILA 1934

TELEFON: CHELSEA 3-3878

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

MALA ANTANTA BO PRIZNALA SOVJETSKO RUSIJO

ŽIVAHNA POSVETOVANJA ZARADI SOVJETSKE RUSIJE

O tem se je posvetoval čehoslovaški zunanjji minister dr. Beneš s sovjetskim delegatom Steinom. Dogovor mora še odobriti vlada v Moskvi. Rusija ne bo zahtevala Besarabije.

ZENEVA, Švica, 13. aprila. — V bližnji bodočnosti bo Mala antanta — Jugoslavija, Čehoslovaška in Rumunija — priznala sovjetsko vlado Rusije in bo potem povabljeni, da stopi v Ligo narodov.

To je naznanil čehoslovaški zunanjji minister dr. Edvard Beneš po dolgi konferenci s sovjetskim delegatom na razročitveni konferenci, B. Steinom.

Ta dogovor za priznanje Rusije je bil dosežen v četrtek in sedaj samo še čaka na odobrenje v Kremlju, ker sovjetski delegat Stein nima pooblastila sklepiti kakih dogovorov.

Dr. Beneš je rekel, da bo povabilo Rusiji za vstop v Ligo narodov sestavljeni tekom zborovanja Lige sveta v maju.

Mala antanta je že dolgo časa želela, da bi Rusija pristopila k Ligi narodov in antantini delegati so kazali veliko zadovoljstvo nad tem, da je sovjetski delegat obiskal rumunskega zunanjega ministra Nikolaja Titulescu.

S tem obiskom je Stein hotel ministru Titulescu tudi pokazati, da zunanjji komisar Maksim Litvinov, ki je bolan za bronhijalnim katarom, nima "diplomaticne bolezni", katero bi hotela Rusija porabiti kot pretvezo, da se izogne prevelikemu pritisku, da stopi v Ligo narodov.

Za podlago sporazuma med Malo antanto in sovjetsko Rusijo služi zagotovo Rusije, da se odpove svoji zahtevi po Bearabiji in obljuba Rumunske, da ne bo zahtevala od Rusije, da ji vrne veliko množino zlata, katerega so Rusi odnesli iz Rumunske leta 1917. S tem so največje težkoče za sporazum med Rusijo in Romunsko odstranjene.

Države Male antante podpirajo Francijo v njem prizadevanju, da bi tudi ostale države priznale sovjetsko vlado, da bi mogla Rusija tem prej stopiti v Ligo.

Rusije do sedaj še niso priznale naslednje države: Portugalska, Belgija, Holandska, Švica, Luksemburg, Bolgarska, Siam in večina južno-ameriških držav.

ZENEVA, Švica, 13. aprila. — Med delegati na razročitveni konferenci je opaziti zelo živahn posvetovanje.

Konferanca ima sicer poglavitični namen razpravljanju o razročitvi, toda zastopniki raznih držav porabljajo ta sestanek tudi za rešitev drugih važnih mednarodnih zadev.

Posebno sovjetski delegat Boris Stein ima mnogo konferenc z raznimi delegati, iz česar je mogoče po vsej pravici sklepiti, da si vse države prizadevajo, da bi pridobile Rusijo v Ligo narodov.

Kot pravi neko poročilo iz Moskve, Rusija, nikakor ni nasprotna Ligi narodov ter je pri volji stopiti v njeno sredo, toda, kakor Združene države, tudi Rusija nasprotuje členu XVI. liginih pravil, ki določa, da morajo vse članice Lige kazensko nastopiti proti državi, ki bi kršila Ligino pravila.

Predno pa bo Rusija stopila v Ligo, bo najbrže zahtevala, da priznajo njeno vlado one države, ki so članice Lige, pa je do sedaj še niso priznale.

Kot je objavil čehoslovaški zunanjji minister Beneš, so bila pogajanja zastopnikov Male antante s sovjetskim delegatom Steinom uspešna in bo Mala antanta kmalu priznala vlado sovjetske unije. Zgledu Male antante bodo najbrže v kratkem sledile tudi ostale države, ki do sedaj sovjetov še niso priznale.

Kongresnik opozarja na vojno nevarnost

SAM INSULL NA POTU V AMERIKO

Insull se je voljno vdal v usodo. — Velika množica ga je hotela videti pred odhodom.

Istanbul, Turčija, 13. aprila. — Mirno in udano se je Samuel Insull podal na dolgo pot v Združeno državo, kjer ga čaka obtožnica zaradi goljufije pri razpadu njegove veletrgovine.

Pod varstvom močne straže je bil odpeljan iz zapora do parnika "Andama", ki je upamenjen v Pandermu. Pozneje bo z želenico odpeljan v Smirno, kjer bo izročen v roke ameriškega tretjega poslaniškega tajnika Burtona V. Berneyja na parniku "Exilonu", ki odplove v petek proti Združenim državam.

Turško prizivno sodišče v Eskihiru je zavrnilo Insullov priziv proti izročitvi, nakar je moral odpotovati.

Parnik "Andama" je odpeljal ob 7. zvečer ter vozil mimo grškega parnika "Maiotis", s katerim je Insull pritožal iz Grčke. Nato je vozil parnik mimo Prinkipo otoka, kjer je nekaj let živel Leon Trotsky v izgnanstvu, zatem pa skozi Marmorsko morje proti Pandermu, ki je majhno pristanišče v provinci Smirna.

Iz zapora je bil Insull odpeljan v navadnem taksiju, katerega je načrtoval policijska straža, ki je odganjala množico, ki je še enkrat hotelu videti tako "odlično" jetnika.

NEMČIJA ZAGOVARJA IZDATKE

Anglija hoče vedeti za vzrok velikih izdatkov za armado. — To je samo nemška zadevo.

London, Anglija 13. aprila. — Nemčija bo vso odločnostjo zagovarjala svoje izdatke za armado za leto 1934 v znesku 150 milijonov dolarjev.

Nemška vlada je na tozadovno vprašanje angleškega zunanjega ministra Sir Johna Simona odgovorila. Nemško odgovor je bil izročen angleškemu послanku v Berlinu, ki ga je postal zunanjemu ministru. Simon je odgovor takoj prebral ter se pripravil, da o tem poroča v poslanski zbornicie.

Cetudi vsebina nemškega odgovora ni bila objavljena, vendar je znano, da Nemčija odgovarja, da versališka mirovna pogodba ne določa nikake vseote, ki jo more Nemčija potrošiti, vsled česar je Nemčiji na prostu dano, da določi za armado veliko ali pa majhno vstop.

Nemčija v svojem odgovoru tudi omembla negotovost razročitvene konference, katero je zapustila lanskoto leto. Ker je Nemčija prepravljana, da konferanca tudi sedaj ne bo imela nikakega uspeha, začne je za Nemčijo potrebno, da dovede svojo armado na stališče, ki

FRANCOSKI VETERANI ZA FAŠIZEM

Sprejmejo znižanje pokojnine, ako se politika izpremeni. — V nasprotnem slučaju grozijo z nasiljem.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Kongres zvezne vojnih veteranov je sklenil, da sprejme znižanje veteranske pokojnine, kakor priporoča ministrski predsednik Gaston Doumergue, toda proti temu stavitev pogojuje. Kongres namreč zahteva v povratilo obnovo javne in privatne morale, izboljšanje gospodarskega življenja, reorganizacijo željenje ter premembo vladne politike, ki bo primerna novim izhtevam.

Z ozirom na gospodarsko izboljšanje zahtevajo veterani kooperativno organizacijo, dela po načinu italijanskega fašizma. Veterani zahtevajo, da se s temi izpremembami prične s 1. julijem, dokaterega dneva tudi njihova pokojnina ne sme biti zmanjšana.

Veteranska zveza resno svareva vlado, da bo nastopila sama in bo postavila svoj načrt za deželo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, tako vlada ne more pokazati nikakoga uspeha.

Veterani so tudi zavrnili loterijsko, s katero je vlada hotela dobiti potreben denar. Doumergue se je zanesel na podporo veteranov, upajajoč, da pokažejo svojo disciplino do naroda.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Smrt je zahtevala zopet dve žrtvi, ki so v zvezi s Stavrovskim afero.

Državni uradnik Maurice David, ki je bil poklican, da priča glede dovoljenja delavskega ministra nekaterim zavarovalnim družbam, da so smeeli kupiti bonde zastavljane v Bayonne, je umrl za srčno kapijo.

Orgski odvetnik Palouit Karlo, ki je imel s Stavrovskim zveze glede ogrskih bondov, je umrl na ranami, kateri si je po mnenju policijskih oblasti izdelal sam. Našli so ga s prezenanimi žilami v kopali sobi v nekem hotelu v Beausoleil. Njegova žena pa trdi, da je bil usmrjen.

11. NOVEMBRA BO PRAZNIK

Albany, N. J., 13. aprila. — Dan premirja 11. novembra je bil pridobljen k državnemu praznikom v državavi New York, ko je tozadovno postavila podpisal govorilnik.

«Ko je prisla policija, so se že ne razčutile ter so se vse besne borile s policiisti, kateri so osuvali in opraskale. Predno so bili vsi razgrani, je omedelo več žensk in otrok.

Pittenger je takoj oddal alarm in 50 policijci v avtomobilih s strojnimi puškami se je odpravilo na zasedovanje Dillingerja.

Profesor dr. Schmidt je bil eden izmed 62 oseb, ki so bile rešene v dveh dneh z ledene plošče. Prepeljan je bil z rta Van Karm in takoj po njegovem prihodu so ga zdravnički pričeli zdraviti za bronhijalnim katarom, ki se je razvil vsled dolgega bivanja na ledu.

Zdravnik pravijo, da njegovo stanje sicer ni nevarno, da pa ga bodo prepeljali v bolnišnico v Fairbanks.

Ko je led stisnil parnik Čeljuskina, ki se je 13. februarja potopil, je Schmidt ukazal posadki, da prinese s parnika vse, kar je mogeče; pri tem je bil rešen tudi radio, s katerim je pozneje profesor Schmidt bil v zvezi s sibirskimi postajami.

Debet žema in dva otroka sta bila rešena že 5. marca.

Moskva, Rusija, 13. aprila. — Sovjetski letalci so rešili zadnjih šest mož z ledene plošče ter so jih srečno prepeljali na rta Van Karm.

Letalci so se nato še enkrat vrnili na ledeno plošče ter rešili tudi vse pse.

NOVI DRZNI ČIN DILLINGERJA

Z enim tovarišem je vdrl v policijsko stražnico. — Odnesel je varnostne jopicice.

Warsaw, Ind., 13. aprila. — Zloglasni ropar John Dillinger se je vrnil na kraj svojih zločinov ter je vdrl v policijski arezenal, odnesel dva varnostna jopicica in dva revolverja ter pobegnil.

Dillinger je prišel vgodaj zjutraj s tovarišem Homerjem Van Meterom ter je vstavil nočnega policijskega načelnika Jud Pittengerja.

Z revolverjem v roki je Dillinger prisilil Pittengerja, da je šel z njim v mestno hišo na glavni stan mestne police.

Van Meter je stražil Pittengerja ob steni. Dillinger ga je medtem vzel iz omare dva varnostna jopicica in dva revolverja.

Sedaj vzemiva tega starega fanta s seboj, — je rekel Dillinger, — da naju ne bo prezgoril izdal.

— Okay, — odgovori Van Meter.

To je bilo za Pittengerja preveč. Ko gredo vse trije iz prvega nadstropja, po stopnicah, Van Meter naprej. Pittenger za njim in najzadnjim Dillingerom, je Pittenger udaril Dillingerja, ki je padel, in vse se nato valijo po stopnicah navzdol. Pri tem Dillinger izgubi jopicice.

Ropot združil nočnega šoferja požarnega brizgalne. Dillinger naglo pobere oba jopicice ter stope s svojim tovarišem proti avtomobilu, ki je stal pred mestno hišo. Avtomobil naglo odpelje proti jugozapadu.

Pittenger je takoj oddal alarm in 50 policijci v avtomobilih s strojnimi puškami se je odpravilo na zasedovanje Dillingerja.

Profesor dr. Schmidt je bil eden izmed 62 oseb, ki so bile rešene v dveh dneh z ledene plošče. Prepeljan je bil z rta Van Karm in takoj po njegovem prihodu so ga zdravnički pričeli zdraviti za bronhijalnim katarom, ki se je razvil vsled dolgega bivanja na ledu.

Zdravnik pravijo, da njegovo stanje sicer ni nevarno, da pa ga bodo prepeljali v bolnišnico v Fairbanks.

Ko je led stisnil parnik Čeljuskina, ki se je 13. februarja potopil, je Schmidt ukazal posadki, da prinese s parnika vse, kar je mogeče; pri tem je bil rešen tudi radio, s katerim je pozneje profesor Schmidt bil v zvezi s sibirskimi postajami.

Debet žema in dva otroka sta bila rešena že 5. marca.

Moskva, Rusija, 13. aprila. — Sovjetski letalci so rešili zadnjih šest mož z ledene plošče ter so jih srečno prepeljali na rta Van Karm.

Letalci so se nato še enkrat vrnili na ledeno plošče ter rešili tudi vse pse.

KONGRESNIK SIROVICH SVARI AMERIKO PRED JAPONCI

WASHINGTON, D. C., 13. aprila. — Iz japonskih tajnih vojnih načrakov, katere je kongresnik William I. Sirovich prejel od sovjetskih politikov v Moskvi, je razvidno, da hoče Japonska naglo premagati Rusijo, nato pa vpasti čez Aleutske otoke v Alasko.

— Ne želim vojne — je rekel kongresnik Sirovich. — Toda v imenu miru prosim, da Združene države utrdijo Alasko in Aleutske otoke v Alasko.

— Ker so Združene države priznale Sovjetsko Rusijo, Japonec letosno pomlad najbrže ne bodo pričeli vojne z Rusijo. Sovjeti so upala izvrsiti svoje načrte, aki so Rusija in Združene države takoj nasleduje leta.

Sirovich pravi, da je med Japonsko in Nemčijo tajna pogodba. Ako bi Japonska udarila na Rusijo na vzhodu, bi Nemčija ob istem času na zapadu.

— Japonska bi premagala Rusijo in bi zasedla otok Sahalin, ki ima največje valogato petroloje na svetu. Po dosedanjem pogodbi ima Japonska polovico otoka, drugo polovico pa Rusija.

Rusija je že zelila, da jo Združene države priznajo, ko sem bil v Rusiji. Rusi so prepričani, da se Japonska ne bo upala izvrsiti svoje načrte, aki so Rusija in Združene države so ji na poti.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

za celo leto velja za Ameriko in Kanado	za New York za celo leto	\$7.00
za pot leta	za pol leta	\$3.50
za pot leta	za inozemstvo za celo leto	\$7.00
za četrto leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznik. Dopoljni brez podpisa in osebnosti se ne prihaja. Denar naj se blagovoli poslje pri Money Order. Pri spremembah kraja narocnikov, prosimo, da se nam tudi prejne bilalice naznani, da bitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3-3878

OSKRBA NEZAPOLENIH

Ko so bili hudi viharji letošnje zime še precej srečno prevedreni, je izplačal prejšnji teden največji delodajalec na svetu skoraj trideset milijonov tedenske plače in odpustil iz službe dva milijona sto tisoč delaveev.

Civil Works Administration je prenehala poslovati.

Osemdeset odstotkov delaveev, ki so bili zaposleni pri CWA, bo dobilo delo pri FERA (Federal Emergency Relief Administration), ki bo imela vsak teden na razpolago petnajst milijonov dolarjev.

Plače bodo znatno manjše kot pri CWA ter bodo znake le po trinajst dolarjev na teden.

Tisti, ki jih FERA ne bo mogla zaposliti, bodo odvisni od državne in občinske podpore.

Harry L. Hopkins, načelnik CWA in FERA, je obljubil, da ne bo treba nikomur stradati. S ponosom kaže na uspehe, ki sta jih imeli njegovi dve agenturi. Priznava si, da je bilo nekaj grafta in nepravilnosti, kar pa sploh ne pride vpoštov v primeri s splošnim uspehom.

Delavci CWA so bili zaposleni pri gradnji in popravljanju cesti, pri izsuševanju močvirij in drugih sličnih delih.

Civil Works Administration je potrošila v dobrih štirih mesecih tisoč milijonov dolarjev.

Tri četrtine te ogromne vsote so šle za plače, ostanek pa za material. Največ, kar je izplačala administracija v enem tednu, je bilo šestdeset milijonov dolarjev.

Vsega skupaj je bilo zaposlenih pri tej vladni agenciji štiri milijone mož.

CWA se je izkazala kot precej uspešno orožje. Toda ž njim je bil zmaj nezaposlenosti le začasno omamlijen, ne pa premagan.

NA VOJNO SE PRIPRAVLJAJO

Že dalj časa se vrši živalna agitacija, da bi se Združene države pridružile Ligi narodov.

Pravijo, da bo edinole na ta način mogoče zajamčiti svetovni mir.

Mogoče nekateri res verujejo v to. Če verujejo, so slepi in ne vedo, kaj se dogaja po svetu.

Skoro vse evropske države si že vsaj navidez prizadevajo preprečiti nevarnost nove vojne.

Kdor pa količaj pozna razmire, ve, da so na delu mogočni vplivi, čijih svrha je uničiti vse napore za ohranitev miru.

Že pred leti je dognal posebni odbor Lige narodov, da so izdelovalci orožja in municije po vseh deželah v zvezi in da pospešujejo vsako gibanje, ki bi utegnilo dovesti do vojne.

Javna preiskava je dognala, da so imele tri ameriške ladjedelnice v Ženevi agenta, ki je poskrbel, da se je razočritvena konferenca izjalovila.

Pred kratkim je govoril na glavnem zborovanju delničarjev neke angleške municipijske družbe Sir Robert A. Hadfield. Rekel je, da so se k sreči razmire tako poostrije, da je mogoče upati na dobro trgovino in na velike dobičke.

Bodimo hvaležni usodi, da je tako, — je dostavil.

Vsekoličaj razsoden človek bo smatral te besede za bogokletje. Ali ni višek propalosti, če kdo govoriti o naklonjenosti usode, ki bo "osrečila" svet z novo vojno in omogočila izdelovalcem orožja, da bodo napolnili svoje žepi z dobički.

Sir Robert A. Hadfield ni sam. V vsaki deželi je dosti vplivnih ljudi njegove baže.

Samo tako kriminalno odkritošrečni niso kot je angleški Hadfield.

LJUDSKO ŠTETJE NA KOROŠKEM

Avtrijska vlada je 22. marca odredila ljudsko štetje v vsej državi. Rezultat štetja naj bi po njenem mnenju služil kot podlagi reformi javnega življenja v državi, ker je pretirana strankarsko-politična baza zadnjih desetletij njegove dejanske oblike docela zmatnila in popačila. Poleg države pa so bile na ljudskem štetju neposredno zainteresirane tudi narodne manjšine. Izmed 16 vprašanj, ki so bila predložena posameznim državljanom v odgovor, je za narodne manjšine posebne važnosti vprašanje jezikovne in narodne pripadnosti.

Izkazuje doseganjih ljudskih štetij kažejo, da se je večinski narod posluževal štetij kot najenostavnnejšega — seve najneokretnejšega — sredstva, da razredči in demirača pripadnine manjšinskih narodov in se tako na najpreprostejši način izogne obveznostim napram nujim. Evo nekaj stevilk iz zadnjih štetij v Avstriji. L. 1880 se je na Koroškem našelilo uradno 85.200 Slovencev in 235.000 Nemcev. —

Štetje l. 1910 izkazuje le še 66.600 Slovencev na Koroškem in l. 1923 — trinajst let pozneje — pa komaj še 37.224 koroških Slovencev. To se pravi, da se je slovenski narod na Koroškem, ki šteje v državi poleg gradiščanskih Hrvatov največji priprastek rojstev, za dobro desetletje znašal za celih 29.000 oseb.

Istega leta so zato slovenske organizacije izvedle zasebno štetje samo v 57 občinah dežele in dognale, da prebiva na slovenskem Koroškem 71.472 Slovencev in 9162 Nemec. Polovica števila teh Nemcev pa tvertijo ponemčeni Slovenci. Za vrednost uradnega štetja l. 1923 je še značilno, da je do leti poznaje izšli župnijski zemljevid znamenja prof. dr. Wutteja in župnika Streita navedel 81 čistih slovenskih župnij, 8 slovensko-nemških in 9 nemško-slovenskih župnij. Če vzamemo, da je v čisto slovenskih župnijih samo 90 odst. Slovencev, da je nadalje v slovensko-nemških le 75 odst. in v nemško-slovenskih župnijah komaj 25 odst. Slovencev, pridevimo do rezultata, da je v 108 župnijah Koroške 109.068 ljudi in od teh je 86.379 Slovencev.

Številke doseganjih štetij govorijo, da je način ugotovitve narodne in jezikovne pripadnosti medredajan za rezultat. Avstrijski zakon o ljudskem štetju prepriča način ugotavljanja pripadnosti v oblikovanju političnih oblasti. Kdor pa količaj pozna razmire, kaže se je postopalo od strani politične oblasti, pa kaže najbolje dejstvo, da statistični urad na Dunaju do danes ni upal obelodaniti podrobni podatki ljudskega štetja po občinah slovenske Koroške, ker bi med rezultati ljudskega štetja leta 1923 in med dejanskim pologajem v prebivalstvu dežel zazila velikanska razlika, ki bi ljudsko štetje postavila v čudno luč in politično oblasti pripravila v neprijetno zadrgo.

Kako se je stelo dne 22. marca letosnjega leta na Koroškem? Mutil je bil, kdor bi mislil, da je nepranjepolitični prevrat v državi kakorkoli dopriniesel k objektivnejšemu pojmovanju narodne pripadnosti. Že postava k ljudskemu štetju je na sebi krivčna, ker dodaja h točki narodne pripadnosti slednje pojasnilo: Jezikovno pripadnost določuje govorica, katere kulturnemu krogu se vprašani smatra pristojnega. Jezikovna pripadnost zamore biti samo ena. Govorica v državni dolinici jezikovno pripadnost otrok, ki se ne govorijo. — Medtem ko so se drugi države domala priborile do no-

vega pojmovanja, narodnosti in jo razlagajo ne več zgorj iz subjektivne miselnosti poedinčne, mareve tudi na podlagi objektivnih narodnostnih znakov govorice in pokolenja, najdemo v avstrijski postavki kos starega, drugod že prebolelega nazadnjosti.

To postavljajo krijejo, pa se poveča zamotani politični položaj na Koroškem. Koroška je danes kot večer domači nemško-nacionalnih krovov. Njen sedanji deželni glavar je vodja koroškega Heimwehra, tudi ostala politična oblast je v rokah nemško-nacionalne reakcije. Avtoritarni značaj vladanja v državi jim je danes dal v roke orožje, da so domala v vseh slovenskih občinah odredili štetje po komisarji-nučiteljih in zavrgli komisarje, imenovane občinskih predstojništv. Nučiteljstvo, poznavno krije, da je večinski narod posluževal štetij kot najenostavnnejšega — seve najneokretnejšega — sredstva, da razredči in demirača pripadnine manjšinskih narodov in se tako na najpreprostejši način izogne obveznostim napram nujim. Evo nekaj stevilk iz zadnjih štetij v Avstriji. L. 1880 se je na Koroškem našelilo uradno 85.200 Slovencev in 235.000 Nemcev. —

Štetje l. 1910 izkazuje le še 66.600 Slovencev na Koroškem in l. 1923 — trinajst let pozneje — pa komaj še 37.224 koroških Slovencev. To se pravi, da se je slovenski narod na Koroškem, ki šteje v državi poleg gradiščanskih Hrvatov največji priprastek rojstev, za dobro desetletje znašal za celih 29.000 oseb.

Istega leta so zato slovenske organizacije izvedle zasebno štetje samo v 57 občinah dežele in dognale, da prebiva na slovenskem Koroškem 71.472 Slovencev in 9162 Nemec. Polovica števila teh Nemcev pa tvertijo ponemčeni Slovenci. Za vrednost uradnega štetja l. 1923 je še značilno, da je do leti poznaje izšli župnijski zemljevid znamenja prof. dr. Wutteja in župnika Streita navedel 81 čistih slovenskih župnij, 8 slovensko-nemških in 9 nemško-slovenskih župnij. Če vzamemo, da je v čisto slovenskih župnijih samo 90 odst. Slovencev, da je nadalje v slovensko-nemških le 75 odst. in v nemško-slovenskih župnijah komaj 25 odst. Slovencev, pridevimo do rezultata, da je v 108 župnijah Koroške 109.068 ljudi in od teh je 86.379 Slovencev.

Številke doseganjih štetij govorijo, da je način ugotovitve narodne in jezikovne pripadnosti medredajan za rezultat. Avstrijski zakon o ljudskem štetju prepriča način ugotavljanja pripadnosti v oblikovanju političnih oblasti. Kdor pa količaj pozna razmire, kaže se je postopalo od strani politične oblasti, pa kaže najbolje dejstvo, da statistični urad na Dunaju do danes ni upal obelodaniti podrobni podatki ljudskega štetja po občinah slovenske Koroške, ker bi med rezultati ljudskega štetja leta 1923 in med dejanskim pologajem v prebivalstvu dežel zazila velikanska razlika, ki bi ljudsko štetje postavila v čudno luč in politično oblasti pripravila v neprijetno zadrgo.

Kako se je stelo dne 22. marca letosnjega leta na Koroškem? Mutil je bil, kdor bi mislil, da je nepranjepolitični prevrat v državi kakorkoli dopriniesel k objektivnejšemu pojmovanju narodne pripadnosti. Že postava k ljudskemu štetju je na sebi krivčna, ker dodaja h točki narodne pripadnosti slednje pojasnilo: Jezikovno pripadnost določuje govorica, katere kulturnemu krogu se vprašani smatra pristojnega. Jezikovna pripadnost zamore biti samo ena. Govorica v državni dolinici jezikovno pripadnost otrok, ki se ne govorijo. — Medtem ko so se drugi države domala priborile do no-

vega pojmovanja, narodnosti in jo razlagajo ne več zgorj iz subjektivne miselnosti poedinčne, mareve tudi na podlagi objektivnih narodnostnih znakov govorice in pokolenja, najdemo v avstrijski postavki kos starega, drugod že prebolelega nazadnjosti.

To postavljajo krijejo, pa se poveča zamotani politični položaj na Koroškem. Koroška je danes kot večer domači nemško-nacionalnih krovov. Njen sedanji deželni glavar je vodja koroškega Heimwehra, tudi ostala politična oblast je v rokah nemško-nacionalne reakcije. Avtoritarni značaj vladanja v državi jim je danes dal v roke orožje, da so domala v vseh slovenskih občinah odredili štetje po komisarji-nučiteljih in zavrgli komisarje, imenovane občinskih predstojništv. Nučiteljstvo, poznavno krije, da je večinski narod posluževal štetij kot najenostavnnejšega — seve najneokretnejšega — sredstva, da razredči in demirača pripadnine manjšinskih narodov in se tako na najpreprostejši način izogne obveznostim napram nujim. Evo nekaj stevilk iz zadnjih štetij v Avstriji. L. 1880 se je na Koroškem našelilo uradno 85.200 Slovencev in 235.000 Nemcev. —

Štetje l. 1910 izkazuje le še 66.600 Slovencev na Koroškem in l. 1923 — trinajst let pozneje — pa komaj še 37.224 koroških Slovencev. To se pravi, da se je slovenski narod na Koroškem, ki šteje v državi poleg gradiščanskih Hrvatov največji priprastek rojstev, za dobro desetletje znašal za celih 29.000 oseb.

Istega leta so zato slovenske organizacije izvedle zasebno štetje samo v 57 občinah dežele in dognale, da prebiva na slovenskem Koroškem 71.472 Slovencev in 9162 Nemec. Polovica števila teh Nemcev pa tvertijo ponemčeni Slovenci. Za vrednost uradnega štetja l. 1923 je še značilno, da je do leti poznaje izšli župnijski zemljevid znamenja prof. dr. Wutteja in župnika Streita navedel 81 čistih slovenskih župnij, 8 slovensko-nemških in 9 nemško-slovenskih župnij. Če vzamemo, da je v čisto slovenskih župnijih samo 90 odst. Slovencev, da je nadalje v slovensko-nemških le 75 odst. in v nemško-slovenskih župnijah komaj 25 odst. Slovencev, pridevimo do rezultata, da je v 108 župnijah Koroške 109.068 ljudi in od teh je 86.379 Slovencev.

Številke doseganjih štetij govorijo, da je način ugotovitve narodne in jezikovne pripadnosti medredajan za rezultat. Avstrijski zakon o ljudskem štetju prepriča način ugotavljanja pripadnosti v oblikovanju političnih oblasti. Kdor pa količaj pozna razmire, kaže se je postopalo od strani politične oblasti, pa kaže najbolje dejstvo, da statistični urad na Dunaju do danes ni upal obelodaniti podrobni podatki ljudskega štetja po občinah slovenske Koroške, ker bi med rezultati ljudskega štetja leta 1923 in med dejanskim pologajem v prebivalstvu dežel zazila velikanska razlika, ki bi ljudsko štetje postavila v čudno luč in politično oblasti pripravila v neprijetno zadrgo.

Kako se je stelo dne 22. marca letosnjega leta na Koroškem? Mutil je bil, kdor bi mislil, da je nepranjepolitični prevrat v državi kakorkoli dopriniesel k objektivnejšemu pojmovanju narodne p

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KROJAC IZ TILSITA

DRUGI DEL

Karel Matija Schubb je bil eden sebe. Ohrisi stolov in klopi so se pod najuglednejšimi kmetov in ribičevi vasi. Ko je tako vzravnal zaučeval krčmo in odhajal, ne da bi najmanj omahoval, proti župnišču, so vsi misili, da se tiče tisto, o čemer je Schubb razpravljal s pastorjem občinske dobrobiti. In niso se motili! Pred mnogimi leti, ko je bil Schubb prvi pot obiskal župnika in mu povedal svojo povest, je rekel: "Gospod pastor, nič drugoga kažeš, kakor da me nekdo posluša, kadar me začne to grizti. Vi ste edini človek, ki sme zvedeti za to. Ako se izpovem v vasi, potem z bogom mir. Dobil sem bil že leženje kržga prvega razreda. Bil sem v Jeruzalemu. Pred davnim uradom zastopam večino vaščanov. Kadar jaz govorim, mi ljudje verjamajo."

Zupnik, razborit mož, je Schubbov predlog sprejel. Pastor je rad žrtvoval svoje potrpljenje na ljubo rednu in mire med svojimi širistoma, to pa tem raje, ker je bil Schubb eden najboljših vernikov in glavnih ustanoviteljev vojnega spomenika. Ko je kasneje to zademo omnil superintendentu, mu je ta uradno ukazal, naj ničesar ne opusti, kar bi moglo Schubba pomiriti. Tako je prišlo do tega, da je zdaj že deset let prihaja k župniku in mu med molčecimi širimi stenami brez vsake inače in izpremembe pripovedoval eno in isto. Čez uro je lahkega sreca odhajal iz župnišča. Izpoved in alkohol sta mu nespremo pomagala v borbi proti glasilskej krojači.

Bilo je oktobra 1932. leta. V Nemčiji je bila redko lepa in mila jesen. Iz rdeče planetečih gozdov so se vzdrgale pare in velika listja v majhnih, nežnih hlapih. Zrak je bil mehak in poln vonja krasno zorečega sadja. Dekleta so ob jasnih, svezih večerih v velikih košarnah nosile jabolka in hruske. Po poljih so goreli pastirske ognji. Nad travnikom je lebdela kakor dili tenka modrikasta meglica. Schubb se je zanjihal, segel po steklenici, zopet potegnil. Položil je roke na gladko ogoljeno mizo in naslonil nanje glavo. Jokal je.

Skozi vrata je prišel tilsitski krojač. Ni hodil po tleh, kakor je prav. Lebedel je nekaj centimetrov nad njim. Schubb ga je natančno videl: možlasto lice, blede, vodene, vnete oči, rjave lase in nikljasta očala na siljastem bledem nosu. Krojač iz Tilsita je bil v vojaški obliki. A brez puške. Postavil se je poleg Schubba.

"Na pôj!" je rekel stari kmet. "Hvala," pravi krojač, vzame steklenico in pošteno potegpe. "Ali zdaj veruješ?" vpraša krojač. — "Kaj?" de Schubb ju se ne game.

Potem je odšel. Nihče ga ni zadrževal. Vsi so govorili v eni same skupini: "Kam se je dejal go spod pastor?"

Zile so mu nabreknele, oči potemnele.

Sredi velike tišine je prišel krojač. Prijel je Schubba za roko.

"Matija," deje, "pastor je v Wengelstedtu pri blagoslavljjanju za-

stave. To sem ti imel takoj sporočiti, a sem menil, da se ne mudi takto."

Schubb je stal pred priliznjem.

"V resnici je zastonj umrl," —

Schubb skoči na noge. "Laže!"

zavpije in udari krojača, ki je stal pred njim in se škrebil, s steklenico po črepinji.

Ko se je Schubb prebudil, je bil gost mrak. Polagoma, tipaje je vstal. Pričkal je tuc. V desni roki je držal vrat steklenice. Na peči so se bile prilepile črepinje. Roka mu je bila oblitá s krvjo, ki se je med salo z rzenkom in dišalo čudno sladkobno. Schubb je šel iz sobe. Brez klobuka, brez jopiča je omahnil na cesto. Na meglemen nebuj je visele mesec v mlečni svetlobi. Schubb je slišal, kako je žena najstarejšega sina klicala k večerji. Odurno je hreščala. Schubb je stekel. Se zanimal. Zdaj pa zdaj je poliznil kri z reke.

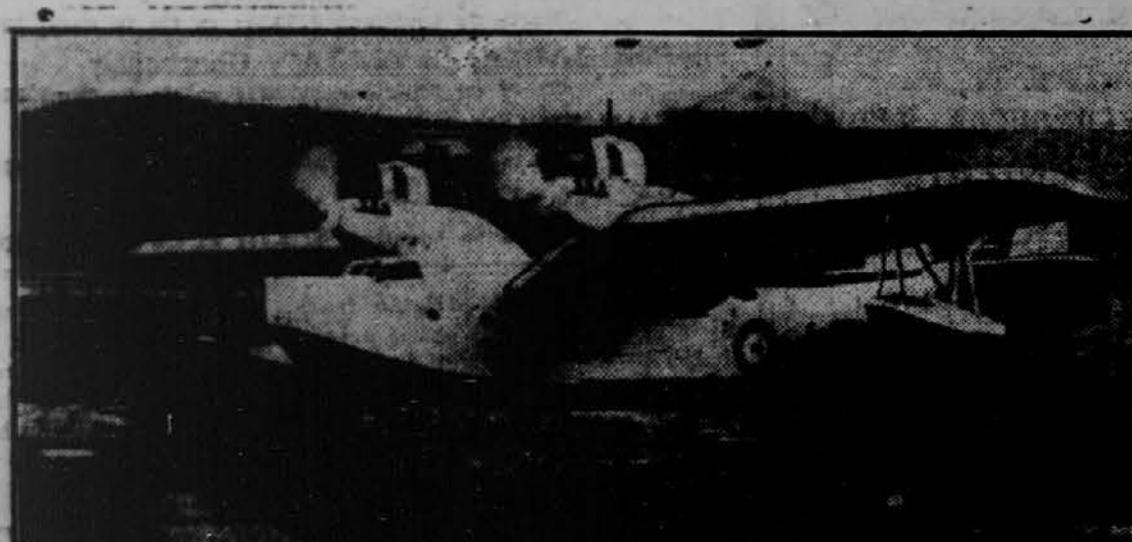
Ko je dospel do župnega dvorca, v njem ni bilo luči. Odrinali je vrtne vrata in potegnil za zvonec. Čakal je pol minute, nato je butil po vratih. Nikogar ni bilo odpiran. Schubb je odšel v krčmo nasproti župnišču.

Schubb ni videl večera. Videl je samo gospodarski polom. In pil.

Svetloba je polagoma izginjala iz

Ko je Schubb stopil v krčmo, so

NAJNOVEJSJA VRSTA KRILA

Nova angleška vojna letala so opremljena s krili, ki so vzbučena navzgor. Ako se letalo spusti na morje, ostanejo krila nad vodo. Prvi poskusi pri Rochesteru v Angliji so se zelo ugodno obnesli.

Kako povečati po-mladno razpoloženje

Ponudil je najlepši letni čas, toda kako naj izkoristiti to lepoto, tako je varčevanje zavzeto s strupi vseh zateke.

TRINERJEVO GREJKO VINO

čisti vaš želodec in ga ohrani čistega, pomaga prehravi, povrne teko do jedi in podpre vaš sistem. Mr. Jose H. Martinez name piše iz Wehlberg, Cola: — "Uspel Trinerjevo grejkovo vino je ocenjivo." Poskusite to eduvito zdravilo in strujajo se boste s to izjava. Je prijeten za uživanje in deluje brez bolečin. Dobri se v vseh lekarstvih. Triner Co., 1323 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

kmetje onemeli. Strmeli so v stanega. Na roki mu je lepela strješna kri. Obraz je imel umazan, ustnice se mu je cedila slina. — Schubb je sedel. Zavpil je: "Žganja za družbo!" Krčmar je primejel žganja.

"Na zdravje," je zavpil Schubb.

Kmetje so pili. In gledali Schubba.

Ta se je zavalil na stol, se napolnil in stegnil nogedalec od sebe; hlače je imel zamazane od ilovice, obraz je bil zaripljen kakor da bi se moral zdaj zdaj razpočeti. Krčmar je nosil žganje, steklenica je dan 2. avgusta 1914. Vroč dan. Bili so na njivah in kosili so. In tedaj je iznenada klepetajoči glas tegata zvona prebil bleščivo svetlobo tega dneva. Pometali so kose iz rok in tekli v vas, misleč, da gorci. Gorenja je Evropa. In spet je bil ta zvon, ki ga je slišal edinole Schubb, kot je stal pred Suzanim grobom. Povsed je bil ta zvon z njim. Ga spremjal na redkih ovinjih njegovega življenja. Zato je kmet Schubb

Schubb je semejal, rogal, lahal, si izmišljal pustolovstva.

"Ampak, kar je bilo v Jeruzalemu —" je kričal in mahal s steklenico "s krojačem iz Tilsita...."

Zdaj se zdrzne in utihne. Kmetje se začeli presedati na klopeh. Kaj pa je nocej s Schubbo? Takega ga niso še nikdar videli. Tako da le so ga spravili bančni Židje, so si mislili sami pri sebi.

Schubb je se smejal, rogal, lahal, si izmišljal pustolovstva.

"Ampak, kar je bilo v Jeruzalemu —" je kričal in mahal s steklenico "s krojačem iz Tilsita...."

Zdaj se zdrzne in utihne. Kmetje se spreteleto. Gledali so moža. Na suhem, náhubanem vratu je tičala glava Matije Schubba s šiljastim, ptičjim obrazom.

Osem koncentričnih kolobarjev je ovencalo Schubbov grlo.

PROCES ZA MILIJARDE AB-DULA HAMIDA

V Londonu se je osnovala angleška delniška družba z namenom, da izterja dajatve iz zapuščene bivšega turškega sultana Abdula Hamida, ki se je moral leta 1909 odpovedati turškemu prestolu. Družba se je osnovala z glavnico ene milijarde dinarjev. Znesek je vplačalo kakšnih 100 potomev in sorodnikov pokojnega tirana, ki so se združili zaradi terjave v skupino z naslovom "Consolidated Eastern Corporation".

Potomev in sorodniki Abdula Hamida prisegajo, da je zapustil nekdanji turški sultan najmanj 40 milijard dinarjev vrednosti. Od tega se da danes realizirati nadzirno terjave, in sicer bi tolkostalo celo po dokončnih odtegljih vseh pravdnih stroškov. Še danes stoji v Tripolitaniji, v Palestini, Siriji in na Grškem gradovi nekdanjega potentata, za katere bi se izkupile ogromne vsočete, če bi se prodali na dražbi.

Picard je napel sluh.

Kar je zvedel o izjemah v prid jetniku glede hrane, ga je pomirilo tako glede namenov policijskega ravnatelja kakor tudi glede možnosti rešiti viteza.

Ne bilo bi pametno zamuditi ugodno priliko, ko je bil ječar navdušen za kramljanje.

In tako je dejal smeje:

"Kako spremno, kako premeteno je znaliti ta Latude... in kako vztrajno je delal na to!"

No, — je pripomnil Rumignac, — jaz pa poznam nekoga, ki si je znal preskrbeti ključ od stranskih vrata in ni mu bilo treba delati toliko let, kakor slavnemu Latudeu.

— Zares? Kdo pa je ta prebrisane?

— Jaz, gospod Picard, — je odgovoril Rumignac ponosno.

— Vi!... Povejte mi no, kaj mislite s tem!

— Prosim, samo ne tu... vsi me že gledajo...

— Torej so spoznali v vas...

— Da, — je dejal ječar, — enega tistih mož brez srca, ki do smrti muči in trpi nedolžne; krvnike, ki nimajo nič tu notri...

In Rumignac se je udaril po prsih.

— To je zamenje časa, dragi moj Rumignac.

Picard se je spomnil, kako je vitez prorokoval skorajšen konec "stare gnile družbe" in napovedoval svojim priateljem, svojim tovaršem v veseljačenju bližajočo se revolucijo. In nadaljeval je svečano:

— Da, gospod Rumignac, to je znamenje dobe!

Pokazal je na gručo ljudi in pripomnil:

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

129

— Da, dragi moj, dovolil si je zaljubiti se do ušes...

— In zato so ga zaprli v Bastillo! — je vzkliknil ječar presenečeno. Potem je pa zašepetal Picardu na uho:

— No, gotovo se je spozabil tako daleč, da se je zaljubil v samo... kraljico.

Komaj je izgovoril te besede, se je plaho obzračil, da bi videl, če ga je kdo slišal.

Picard je spretno igral svojo vlogo.

— Ne, prijatelj nikakor ne, vitez je bil mnogo bolj nepreviden; pozabil je, da sva potomca visokega plemstva; vtepel si je v glavo...

— Da mora napraviti iz nje svojo ljubico!

— Če bi bilo samo to, bi še ne bilo nič hudega, — je menil Picard, — toda to deklino hoče vzetiti za ženo...

In prijel je Rumignaca za ramo ter ga krepko stresel kot da ne more premagati svoje svete jeze.

— Vzeti deklino brez imena, brez beliča dote! To je lisička, ki zna dobro hliniti ne dolžnosti in ki se ji je posrečilo zmešati vitezovo glavo.

Nalač se je razvnel in nadaljeval s spremno hlinjenimi ogorčenjem:

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

— Zdaj je zaprt v Bastili — kot največji politični zločinec. — Dobro! Le naj ostane tam in osivi kot Latude, le naj vzbogatajta tudi v zgodnjih trdnjavah se oglašajo topovi, ki streljajo v vas: tresk, tresk. "V kritje!" kriči krojač iz Tilsita, in Matija odide v kritje.

MARIJA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

— Vi! Ali hočete s tem reči, da gledate za tem doktorjem? Njene oči zažare.

— Da — tako sem hotela reči — ravno tako, kot vi gledate za lepo Marijo zvezdnatimi očmi.

Wendlerju je nekoliko mučno.

— Zakaj mi to pravite?

— Da vam pokažem, da oba vlečeva za isto vrv. Prav odkrito, gospod Wendler — oba si moreva mnogo koristiti, ako skupno delujev Jaz vam bom pripomogla do lepe Marije, ako mi pomagate, da moja tekmovalka preženeva od dr. Dewalla.

Wendlerjeva oči se zasvetijo in takoj stegne roko.

— Zadovoljen — oba si moerva odstraniti eden drugemu mnogo go zaprek in težav.

— To je tudi moje mnenje. Na vsak način sva si v tem edina, da za vsako ceno preprečiva zvezo med doktorjem Dewallom in Marijo Buehwaldovo, kaj ne?

— Da v tem sva si edina! — pravi zlatar v česar očeh je gorel požejlj ogenj. In nato nadaljuje: — Toda, kako bova to napravila?

— Čakajte, da malo pomislim. Pred vsem se morava poslužiti priložnosti, ko bo Marija ostala s svojim očetom, v Honolulu. To je zelo ugoden slučaj za naju.

— Za vas seveda, Miss Vautham, ker boste imeli priložnost, da si pridobiv za sebe dr. Dewalla, ne da bi vam hodila vmes Marija. Toda, kako je z menoj? — Potem vendar nimam nikarke priložnosti, da se približam Mariji.

— Vendar pomislite — vlečeva oba za eno vrv. Ako si dr. Dewall pridobiv za sebe, je za vas vendar pot do Marije prosta. V Bernu morete brez vsake ovire priti do svojega cilja.

Njegov oči zažare.

— To je res! Vi boste zamislili načrt — še posebno vaš ter se bom posvetil vaši zahtevi, da bom dosegel svojo. V takem slučaju so ženske bolj premetene kot moški.

Miss Grace ponosno dvigne glavo.

— Zanesite se na mene — prišla bova do svojega cilja. Predno pridemo v Honolulu, ne bova mogla napraviti mnogo, kakor da ju kolikor mogoče motiva. Do tedaj pa, ko pridemo v Honolulu, bom že imela načrt izdelan.

— Torej sva zvesta zaveznika?

Grace mu ponudi roko.

— Da, to sva. Teda morate biti zelo previdni, da se ne bova izdala.

— Prav gotovo! Mogoče bo tudi dobro, da ako se eden drugega malo bolj izogibljava.

Miss Grace čudno nasmeje.

— To ni potrebna; ravno nasprotno bova zelo zaupno med seboj ebčevala. Vsled tega bo dr. Dewall nekoliko ljubosumen. Moške prav posebno jezi, če opažijo, da še kdo drugi poželi kako žensko.

Zlatar se smeje in jo pogleda.

— Razumem. Svojo vlogo bom izvedel v vašo popolno zadovoljstvo. Dewall bova s složnimi močnimi že podkurnila.

O tem se še nekaj časa pogovarjata, nato pa se pričnetra izprehajati po krovu.

Dnevi do prihoda v Honolulu so za Marijo in Dewallu le prehitro minuli. Ves čas je bilo lepo vreme in ker je mogel dr. Buehwald udobno ostati v naslonjanju na krovu. Je mogel svojo božičen premašati. Marija je vedno skrbela za očeta in bi se komaj ganila od njega, ako je ne bi vedno opazjal, da naj bo za svoja razvedrilo tudi udelenja pri kaki igri. Tudi je vsak dan telovadila in plavalila, pa tudi z Dewallom se je udelenjevala športnih iger in četudi sta bila le malokaterikrat sama, ker sta bila v družbi skoraj vedno z Miss Grace in Wendlerjem, vendar sta se mogla sem in tam od strani pogledati, si skrivaj stisniti roke ali pa izpregovoriti nekaj zaupnih besed, ki niso bile posebno velike važnosti, iz katerih pa sta vendar izprodrcala, kako bližu sta si bili njuni sreči.

Zvezec pred dnevom, ko je parnik imel dospeti v Honolulu, Marija ni več držala v svoji kabini. Ogrne si suknjek ter gre na krov. Počasi hodi gori in dolgi, globoko vdihava sveži večerni zrak ter srušava gleda po marni gladini. Jutri tedaj se bo morala ločiti od Henrika Dewalla. Pri tej misli ji je bilo pri sreču težko, ker je zadne dneve posebno opazila, da se mu je Miss Grace zelo prilizovala ter se ozirala nanj s poželjivimi pogledi, četudi je takoj nato ljudimovala z Wendlerjem, ki je pa tudi proti njej kazal svoje veliko zmanjšanje.

V kakih odnosajih je bil dr. Dewall z Miss Vautham, je skoro vedela. Proti njej je bil zelo uljuden, kot proti vsaki ženski. Grace pa je njegovo prijaznost razlagala po svoje. Marija je bila zelo žalostna, ker je premiljevala, kako se bo na daljnem potovanju Miss Grace prilizovala Dewallu. Moški so slabici proti koketnim ženskim: to je vedela. In četudi je z njo govoril bolj prijazno kot z Miss Vautham, še vendar ni izpregonoril niti besede, ki bi jo mogla zagotoviti, da sme verovati v njegovo ljubezen. Zadnje dni nista imela kakve memotene ure; vedno se je pri njih pojavila Miss Vautham ali zlatar, ali pa oba namerkrat. Zato se je bala, da se bo morala jutri ž njim ločiti, ne da bi imela kakovo upanje, da jo ljubi in da jo hoče imeti za svojo. Nasloni se na ograjo in z rosnimi očmi gleda na luno, ki je v svetlem svetu stala na nebu. Izdh splava proti nebu. Tako globoko je bila zatopljena v svoje bolestne misli, da ni slišala, ko je prihajal Dewall proti kraju, kjer je stala. Tudi njeva je gnalo na prostu hrepenevanje polno sreč. Da ji sedaj ne sme odkriti svoje ljubezni, je vedel, Njena skrb je sedaj veljavla očetu, ki prav gotovo tudi ni bil posebno naklonjen misli, da bi se njegova hči zaročila. In nekoliko se je tolačil z mislio, da bo tudi zlatar, na katerega je bil ljubosumen, ločen od nje, ker bo z njim potoval dalje. Kako je mogel vedeti, ako se bodo ob njegovi unenavzočnosti še kaki drugi častilci drenjali okoli Marije.

Ta misel ga je gnala na krov, ko so večinoma že vsi drugi počivali, razen nekaj gospodov, ki so še sedeli pri baru.

In sedaj zagleda v svoje veliko veselje Marijo ob ograji. Na njene lase je padała mesecina in takoj jo je spoznal po blestecih laseh.

— Ali ste še vedno pokonci, milostljiva gospica?

Marija se prestrašena ozra in ga pogleda. Dewall je opazil, da so bile njene oči rosne in srečne mu tem hitreje bije.

— Da, tako vroče je bilo v kabini, gospod doktor, in hotela sem še nekoliko svežega zraka.

Tako je bila tudi z menoj in sedaj me zelo veseli, da sem se postupljati k temu prijetnemu izprehodu. Tako se morem nemoteno od vas posloviti, kajti jutri bova komaj imela kak trenutek za sebe. Celo že dvomim, ako se bom mogel od vas brez kakih priče posloviti. Vedno smo v kaki družbi. Ta Wendler se še komaj gane od vase strani.

(Dalje prihodnjek.)

MOSKVA GRADI SVOJ "SUBWAY"

L. M. Kaganovič, predsednik vseunjskega delavskega kongresa Sovjetske Rusije v krugu delavcev v tunelu. Na njegovo priporočilo se je 60.000 delavcev odreklo rednemu prazniku, da bodo mogli pomagati graditi podzemsko železnico (subway).

RAZPRAVA O TROJANSKEM UMORU

(Nadaljevanje.)

— Kako pa takrat pri Sv. Križu?

— Jaz nisem verjela, da bo Herle zars šel k Sv. Križu. Moj mož je bil večkrat tam na božji poti, jaz pa še nikoli. Le od ljudi sem slišala, da je tam več prepoved.

— Saj ste vendar Herletu popsal pot?

— Mogoče sem jo res, toda zares nisem mislila. Tudi za revolver nisem nič vedela. Res sem videla, da je imel Tone v rokah orožje, pa sem mislila, da je od soseda, ki se je prav tiste čase vrnil iz Francije.

— Pa vsaj to veste, da je Tone obdržal Herletu 3000. in potem še 2000 Din.

— To je bilo še takrat, preden je bil Tone pri Sv. Križu. Pa nisem mislila, da je Tone resno holjeti dat Herletu denar.

— Zakaj ga je pa dal?

— Nisem ga vprašala. Rekel mi pa tudi ni.

— Tone pa pravi, da ste bili venuomer za njim in ga siliha, naj že vendar da Herletu denar.

— Zakaj bi ga siliha? Nisem ga imela rada in, mu nisem mogla verjeti.

— Mi vam težko kaj verjamemo, ko vse tako zanikate. Nekaj je vendar moral biti na stvari.

— Jaz nikakor nisem mogla verjeti, da nameravata resno ubiti moža. Seveda sta govorila, da bosta moža spravila v kraj, toda verjeti to ni bilo mogoče.

— Pa saj ste Tonku dejala, da se bo že nača kaka druga prilika, ko Herle pri Sv. Križu ni ubil moža.

Državni tožilec: "Saj ste mu rekli, da je škoda, da ga ni."

— Če sem mu rekla, tako hudo vendar nisem mislila.

— Kako pa je bil takrat, ko ste govorili zaradi žice, ki naj bi jo Herle izročil Valentini na klanču?

— Jaz sem bila takrat v kuhijni in so govorili brez mene. Še potem sem prisila v hišo in sem rekla možu tisto zaradi hlač in zaradi štacune. Herle mi je dejal: "Tončka, zdaj ga bom pa kar!" Pa tudi takrat mu nisem verjela. Ko je Tone vzel to reč še nekaj v misli, je rekla, da ga bo Herle zares. In jaz sem mato dejala, da bo potem malo boljše.

— A tako, da bo boljše. Torej ste vi vendar nekaj mislili. In zakaj ste potem pozvali Herletovo

ROMAN

"PROKLETSTVO LJUBEZNI"

je tako lep in pretresljiv, da ga boste čitali z največjim zanimanjem.

\$1.50

(2 KNJIGI)

V zalogi ga ima

KNJIGARNA GLAS NARODA

216 West 18th Street

New York, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PISITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTovanje

1. junija:

Europa v Bremen
Volendam v Boulogne

2. junija:

Champlain v Havre
Vulcania v Trst

3. junija:

New York v Hamburg
Washington v Havre

4. junija:

Olympic v Cherbourg
Stadtland v Boulogne

5. junija:

Paris v Havre
Aquitania v Cherbourg
Conte di Savoia v Genoa

6. junija:

Bremen v Bremen
Veendam v Boulogne

7. junija:

Lafayette v Havre
Deutschland v Hamburg

8. junija:

Ille de France v Havre
Berengaria v Cherbourg

9. junija:

Europa v Bremen
Majestic v Cherbourg
Manhattan v Havre

10. junija:

Veendam v Boulogne sur Mer
Hamburg v Hamburg

11. junija:

Champlain v Havre
Bremen v Bremen

12. junija:

Aquitania v Cherbourg
Albert Ballin v Hamburg

13. junija:

Olympic v Cherbourg
Paris v Havre

14. junija:

Stadtland v Boulogne sur Mer
Vulcania v Trst

15. junija:

Champlain v Havre
Manhattan v Hamburg

16. junija:

Veendam v Boulogne sur Mer
Rex v Genoa

17. junija:

Saturnia v Trst
Conte di Savoia v Genoa

18. junija:

Stadtland v Boulogne
Paris v Bremen

19. junija:

French Line v Havre
New York v Hamburg

20. junija:

Albert Ballin v Hamburg